

PREZENTACIJA:

**ZAMENA HEMIKALIJA
SA SVHC LISTE
BEZBEDNIJIM
ALTERNATIVAMA**

Dragana Radonjić, savetnik za hemikalije

TIGAR AD: OPŠTI PODACI

- **Tigar a.d. je holding, organizovan kao akcionarsko društvo.**
- **Holding ima 15 zavisnih preduzeća u kontrolnom vlasništvu i tri zajednička preduzeća.**
- **U sastavu Tigra a.d. su tri proizvodne celine:**
  - **Fabrika obuće**
  - **Fabrika tehničke gume**
  - **Fabrika hemijskih proizvoda**

FABRIKA OBUĆE: PROIZVODNI PROGRAM

**Gumena obuća opšte namene
(Working rubber footwear)**

**Gumena obuća za ribolov
(Fishing rubber boots)**

**Gumena obuća za lov
(Hunting rubber boots)**

FABRIKA OBUĆE: MODNI PROGRAM

Ženska i dečja obuća

FABRIKA OBUĆE: ZAŠTITNA OBUĆA

Vatrogasna obuća

Obuća za rudarstvo

Obuća za gradjevinarstvo

Šumarska obuća

FABRIKA TEHNIČKE GUME: PROIZVODNI PROGRAM

GRAĐEVINARSTVO, AUTO INDUSTRIJA, RUDARSTVO, GRAFIČKA INDUSTRIJA

Gumeni profili

Fleksi cevi i cevi
za autoindustriju

Proizvodi guma-metal

Gumirani valjci

LOPTE

PROIZVODI ZA VOJNU INDUSTRIJU

Rezervoari za borbene
avione

Gumeni delovi za tenkove

OSTALO

Membrane za ekspanzije
posude – za etažno grejanje

-Creva za vodu
-creva za pretakanje pića
-gumene vezice
-kalemarske gumice
-zaptivke za slavine

Gumene folije za oblaganje
podova

Neranjivi točkovi

....

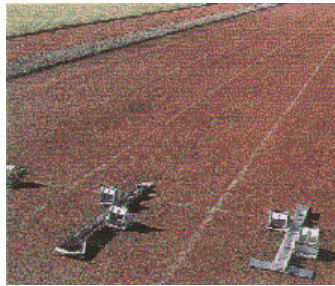
FABRIKA TEHNIČKE GUME: PROIZVODI OD RECIKLATA

Materijali za građevinsku industriju
(izolacioni i vodootporni materijali, podloge za balkone,
ravne krovove, bazene i drugo) i gumeni proizvodi za razne
namene u industriji

Dečija igrališta

Podloge za terene

Materijali za puteve
(dodaci za asfaltnu bazu,
ležeći policajci...)

FABRIKA HEMIJSKIH PROIZVODA: PROIZVODNI PROGRAM

**LEPILA
ZA RUDARSTVO,
OBUČARSKU INDUSTRIJU I
ŠIROKU POTROŠNJU**

**TIGROLUKS
poliuretanski
samorazlivajući sloj**

INDUSTRIJSKI PREMAZI

Tigol®

- ❖ **FABRIKE OBUĆE I THENIČKE GUME** sertifikovane su po standardima **ISO 9001**, **ISO 14001** i **OHSAS 18001**
- ❖ **KORPORATIVNE VREDNOSTI I STRATEŠKA OPREDELJENJA:**
  1. Poštovanje zaposlenih
  2. Poštovanje kupaca
  3. Poštovanje vlasnika
  4. Poštovanje partnera
  5. Odnos prema životnoj sredini
  6. Odnos prema društvu
- ❖ **Fabrika Obuće, za deo zaštitnog programa, poseduje i sertifikate proizvoda – CSA.**
- ❖ **Pojedini proizvodi koje izvozimo u EU imaju i CE znak (kao potvrdu da su u skladu sa osnovnim zahtevima evropske reglulative –više direktiva vezanih za zdravlje, bezbednost, zaštitu životne sredine...)**

*** 2008.godine Tigar AD je dobio Nagradu za korporativnu društvenu odgovornost ***

ZAKONSKA REGULATIVA

Tigar AD prati zahteve:

- **Zakona o hemikalijama**
- **REACH Uredbe EU**
- **Toksikološke zahteve kupaca iz Evrope**
(Decathlon-Francuska, Ilse Jacobsen-Danska, Nokian-Finska...)

Tigar®

Od 2010-te godine zamenili smo sledeće hemikalije koje se nalaze na Listi supstanci koje izazivaju zabrinutost (SVHC):

➤ **Dibutil ftalat**

-zamenjen sa DOS i DOA

➤ **Hlorparafin C 10-13**

-zamenjen sa Hlorparafinom C14-17

➤ **Trihloretilen (delimično zamenjen)**

-zamenjen Etil acetatom – u delu proizvodnje gde je korišćen kao odmašćivač za gumu

➤ **35% Formaldehid**

-10% formaldehid

ZAMENA OPASNIH HEMIHALIJA BEZBEDNIJIM ALTERNATIVAMA

Dibutil ftalat (DBP), odnosno diizobutil ftalat (DIBP) korišćeni su kao omekšivači u NBR smesama u proizvodnji djonova zaštitnih čizama, valjaka za grafičku industriju i smesama za izradu gumenih folija

- Nakon njihovog stavljanja na SVHC listu, 2010-te godine pristupilo se traženju bezbednijih alternativa
- Od dobavljača iz Evrope dobili smo nekoliko predloga mogućih zamena
- Nakon laboratorijskih i pogonskih proba u fabrikama Obuće i Tehničke gume odobreni su dioktil sebakat (DOS) i dioktil adipat (DOA)
- CENA: DBP ~ 1.7 EUR/kg (poslednji put kupljen 2014-te)
DOS ~ 4.7 EUR/kg
DOA ~ 4.0 EUR/kg
- Namenska proizvodnja, potrošnja od 500-2000kg/god.

Trenutno radimo na zameni:

- **ADC - azodikarbonamid**
  - Nadimač za gumu u fabrici tehničke gume
- **ETU - etilen tiourea**
  - Ubrzivač za polihloroprenski kaučuk (za gumu otpornu na niske temperature i ulja)
- **Olovo oksida Pb_3O_4**
  - Aktivatori za ESN (ECO, CPE elastomere)
- **Trihloretilena**
  - Rastvarač za nezapaljiva lepila u fabrici hemijskih proizvoda

HVALA!

